

C/2024/1042

9.2.2024

**Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Przeciwdziałanie przemocy ze względu na płeć –
wiodąca pozycja miast i regionów**

(C/2024/1042)

Sprawozdawczyni: Donatella PORZI (IT/Renew Europe), radna regionu Umbria

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Kontekst ogólny i główne wyzwania

1. Podkreśla, że przemoc ze względu na płeć stanowi brutalne naruszenie praw człowieka i jest problemem ogólnoeuropejskim.
2. Stwierdza, że przemoc ze względu na płeć to przemoc fizyczna i niefizyczna skierowana przeciwko danej osobie ze względu na jej płeć i ekspresję płciową lub przemoc, która w nieproporcjonalnym stopniu dotyka osoby określonej płci. Chociaż każdy może stać się ofiarą przemocy wyłącznie ze względu na płeć biologiczną lub społeczno-kulturową, to szczególnie zagrożone są kobiety i dziewczęta. Podkreśla, że zdefiniowanie przemocy ze względu na płeć, w tym przemocy wobec kobiet, jest problematyczne również z uwagi na to, że przemoc tego rodzaju jest silnie uwarunkowana czynnikami kulturowymi, historycznymi, religijnymi i instytucjonalnymi. Niemniej, zgodnie z konwencją stambulską „przemoc wobec kobiet ze względu na płeć” oznacza wszelką przemoc skierowaną przeciwko kobietom lub która dotyka kobiety w sposób nieproporcjonalny⁽¹⁾.
3. Zauważa, że sformułowanie to uwzględnia strukturalny wymiar przemocy ze względu na płeć wpływający na życie prywatne, zawodowe i społeczne, co pozwala rozważać to zjawisko z perspektywy wieloaspektowej. Taką złożoność można zrozumieć i jej przeciwdziałać jedynie poprzez rozpoznanie stereotypów kulturowych leżących u podstaw przemocy i pozwalających na jej istnienie w odniesieniu do osób każdej płci. W związku z tym konieczne jest podjęcie działań na wszystkich szczeblach w celu kwestionowania i obalania stereotypów związanych z płcią z myślą o stworzeniu społeczeństwa, w którym nie ma tolerancji dla przemocy ze względu na płeć.
4. Zwraca uwagę, że zasadnicze znaczenie ma odejście od perspektywy, zgodnie z którą przemoc ze względu na płeć jest sumą indywidualnych zachowań przestępczych i/lub patologicznych, wyjście poza ten kontekst i uznanie, że przyczyną jest głęboka nierównowaga w stosunkach między kobietami i mężczyznami oraz szkodliwe normy kulturowe i społeczne, które dopuszczają lub trywializują przemoc wobec kobiet.
5. Przypomina, że chociaż przemoc ze względu na płeć dotyka w nieproporcjonalnie większym stopniu kobiety, to kobiety wywodzące się z konkretnych społeczności są jeszcze bardziej narażone na to ryzyko, np. kobiety padające ofiarą dyskryminacji rasowej, kobiety należące do klasy robotniczej, kobiety LGBTQIA+, kobiety z niepełnosprawnościami, kobiety przebywające w placówkach opiekuńczych, migrantki i kobiety nieposiadające dokumentów, kobiety świadczące usługi seksualne oraz młode kobiety i dziewczęta. W związku z tym konieczne jest podejście przekrojowe, aby zrozumieć przemoc ze względu na płeć i jej przeciwdziałać, a grupy szczególnego ryzyka potrzebują szczególnej ochrony.
6. Jest zbulwersowany faktem, że jedna trzecia wszystkich kobiet w Europie doświadczyła przemocy fizycznej lub seksualnej co najmniej raz w dorosłym życiu, 20 % młodych kobiet doświadczyło molestowania seksualnego w internecie, jedna na pięć kobiet doświadczyła uporczywego nękania, jedna na 20 kobiet została zgwałcona, a więcej niż jedna na 10 kobiet padła ofiarą przemocy seksualnej charakteryzującej się brakiem zgody lub użyciem siły⁽²⁾.
7. Wyraża zadowolenie, że w orędziu o stanie Unii Europejskiej przewodnicząca Ursula von der Leyen odniosła się w konkretny i zdecydowany sposób do pilnej potrzeby zwalczania przemocy ze względu na płeć i położyła wyraźny nacisk na podstawową zasadę, zgodnie z którą „nie znaczy nie”. To niezachwiane zobowiązanie przewodniczącej do zajęcia się kluczowymi kwestiami, takimi jak gwałt i przyzwolenie, nie tylko świadczy o tym, że niniejsza opinia jest bardzo na czasie, ale potwierdza także konieczność podjęcia zdecydowanych działań w walce z przemocą ze względu na płeć.

⁽¹⁾ Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (Seria Traktatów Rady Europy nr 210, <https://rm.coe.int/168008482e>).

⁽²⁾ <http://fra.europa.eu/pl/publication/2014/vaw-survey-main-results>.

8. Ostrzega, że wraz z pandemią COVID-19 nasiliły się wszystkie rodzaje przemocy wobec kobiet i dziewcząt⁽³⁾.
9. Przyznaje, że przemoc ze względu na płeć ma miejsce nie tylko w gospodarstwach domowych lub w przestrzeni publicznej, ale również w przestrzeni cyfrowej, w której brak regulacji i systematycznego podejścia doprowadził do szeroko rozpowszechnionej przemocy i gróźb ze względu na płeć.
10. Wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na ochronę migrantek i uchodźczyń oraz ich dzieci (również w kontekście wojny Rosji przeciwko Ukrainie), ponieważ są one w znacznym stopniu narażone na nadużycia, łamanie praw i na liczne formy przemocy. Wzywa władze lokalne i regionalne do zwrócenia szczególnej uwagi na kobiety i dziewczęta przybywające na terytorium UE na podstawie zasady łączenia rodzin oraz do zapewnienia szczególnej opieki tym kobietom i dziewczętom. Kobiety te są szczególnie narażone na przemoc domową, ponieważ ich status jest ściśle związany z przebywaniem w tym samym gospodarstwie domowym z potencjalnym sprawcą.
11. Podkreśla jednak, że tylko około jedna trzecia kobiet, które są fizycznie lub seksualnie wykorzystywane, kontaktuje się z władzami⁽⁴⁾ – głównie z powodu bezkarności sprawcy, zmywu milczenia, stygmatyzacji, strachu i wstydu.
12. Ostrzega wszystkie decydentki i decydentów, że przemoc ze względu na płeć, oprócz destrukcyjnych skutków dla ofiar i ich rodzin, pociąga za sobą znaczne koszty społeczne i gospodarcze dla naszego społeczeństwa. Brak działań przełoży się na wysokie koszty w przyszłości, jeśli będzie mogło nadal dochodzić do aktów przemocy.
13. Uznaje znaczenie strategii Komisji Europejskiej „Unia równości: strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025” jako kroku w kierunku zwalczania przemocy ze względu na płeć w europejskim społeczeństwie.
14. Wyraża zadowolenie, że Rada ostatecznie zatwierdziła przystąpienie UE do konwencji stambulskiej. Zobowiązuje to Unię do skutecznego kształtowania strategii politycznych na rzecz zapobiegania przemocy ze względu na płeć, ochrony ofiar i ścigania sprawców, a także umożliwi władzom lokalnym i regionalnym wprowadzanie konkretnych środków na rzecz zapobiegania takiemu rodzajowi przemocy w ich społecznościach.
15. Wzywa państwa członkowskie UE, które jeszcze tego nie uczyniły, aby jak najszybciej ratyfikowały konwencję stambulską.
16. Z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji Europejskiej dotyczący dyrektywy w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej na szczeblu UE⁽⁵⁾ i popiera ambitne stanowisko⁽⁶⁾ Parlamentu Europejskiego w sprawie tego wniosku, w tym propozycji dotyczącej nowego artykułu 5 lit. a.
17. Przypomina jednak, że przemoc ze względu na płeć dotyczy również osób, które nie identyfikują się jako kobiety, i podkreśla, że chociaż dyrektywa nosi tytuł „przemoc wobec kobiet”, należy uznać, że odnosi się ona również do innych płci.
18. Docenia to, że rola władz lokalnych i regionalnych została uznana przez Parlament Europejski i Radę. Apeluje jednak, by rola ta wykraczała poza zwykłą koordynację, ponieważ władze lokalne i regionalne mają do dyspozycji wiele instrumentów w zakresie zapobiegania przemocy ze względu na płeć, opieki nad ofiarami oraz edukowania i podnoszenia świadomości na temat negatywnych konsekwencji przemocy ze względu na płeć, a tym samym na rzecz większej równości płci jako podmiotów, które mogą wnieść wkład w ten proces.
19. Wzywa do wprowadzenia skuteczniejszych działań i ram na wszystkich szczeblach sprawowania rządów w celu zapewnienia ścigania sprawców oraz do skoncentrowania się na zapobieganiu przemocy i pomocy ofiarom. Te ramy powinny obejmować wieloaspektowe podejścia i angażować wiele zainteresowanych stron.
20. Zwraca uwagę, że zgodnie z wewnętrznym badaniem KR-u na temat przemocy ze względu na płeć na obszarach UE, rozprowadzonym wśród członkiń i członków Komisji Polityki Społecznej, Edukacji, Zatrudnienia, Badań Naukowych i Kultury (SEDEC), istnieją trzy sposoby podejścia władz lokalnych i regionalnych z podziałem geograficznym w ramach UE:

⁽³⁾ WHO warns of surge of domestic violence in Europe (<https://unric.org/en/who-warns-of-surge-of-domestic-violence-as-covid-19-cases-decrease-in-europe/>).

⁽⁴⁾ Ending gender-based violence (https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-based-violence/ending-gender-based-violence_en).

⁽⁵⁾ Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (COM(2022) 105 final).

⁽⁶⁾ Sprawozdanie w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, Parlament Europejski, A9-0234/2023 (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0234_PL.html).

- i. samorządy, dla których położenie kresu przemocy ze względu na płeć jest bardzo ważne w programie politycznym, co wynika z solidnego prawodawstwa krajowego (przy jednoczesnym wypełnianiu zobowiązań międzynarodowych), a nawet na szczeblu regionalnym i lokalnym poprzez kampanie oraz pierwotne i ukierunkowane inicjatywy;
- ii. samorządy, które wykazują, że podjęły szereg prawnych i praktycznych środków i uważają, że problem przemocy ze względu na płeć znajduje się pod kontrolą, co powoduje, że przemoc ta nie jest priorytetem w programie politycznym;
- iii. samorządy, w których przemoc ze względu na płeć nie jest uważana za problem, a tym samym jej wyeliminowanie nie jest traktowane priorytetowo.

Brak danych: nie można zmierzyć zjawiska, na temat którego nie posiadamy informacji, a tym samym niemożliwe jest zwalczanie go

21. Oczekuje publikacji zbliżającej się aktualizacji danych krajowych dotyczących przemocy ze względu na płeć i innych form przemocy interpersonalnej, która ma nastąpić w 2024 r. (7)
22. Przyznaje, że niektóre państwa członkowskie, takie jak Włochy, regularnie zbierają dane krajowe dotyczące przemocy ze względu na płeć, jednak gromadzenie danych nie jest jednolite we wszystkich krajach, a często nawet na tym samym terytorium, co utrudnia przegląd sytuacji w terenie.
23. Wzywa zatem wszystkie państwa członkowskie do gromadzenia porównywalnych, wiarygodnych, wysokiej jakości zdezagregowanych danych na temat przemocy ze względu na płeć (w tym informacji na temat przemocy domowej wobec mężczyzn i dzieci) i sugeruje, aby wskaźniki Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn (EIGE) (8) dotyczące przemocy w związkach intymnych, zgwałcenia i kobietobójstwa stanowiły wytyczne dla celów porównywalności.
24. Odnotowuje wąskie gardła w gromadzeniu danych na szczeblu niższym niż krajowy, niemniej jest głęboko przekonany o znaczeniu władz lokalnych i regionalnych w kontekście wkładu tego szczebla w przegląd krajowy, ponieważ istnieją różnice tak pod względem częstotliwości, jak i rodzajów i przyczyn przemocy ze względu na płeć nie tylko między państwami członkowskimi, ale również w obrębie poszczególnych państw i regionów.
25. W związku z tym wzywa władze lokalne i regionalne oraz podmioty społeczeństwa obywatelskiego w terenie do lepszej współpracy i koordynacji w celu gromadzenia porównawczych danych administracyjnych oraz danych opartych na badaniach. Apeluje do podmiotów krajowych o udostępnienie tych danych przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony prywatności.
26. Wyraża zaniepokojenie w związku z tym, że zjawisko przemocy ze względu na płeć jest często uznawane za kwestię prywatną, przez co jest tolerowane i nie zostaje zgłoszone żadnym organom. Uznaje znaczenie wykorzystania łatwo dostępnych instrumentów takich jak badania ludności w celu oceny sytuacji w terenie.
27. Uważa, że zwalczanie pierwotnych przyczyn przemocy ze względu na płeć ma ogromne znaczenie dla zapobiegania aktom przemocy. Sprawienie, by Unia Europejska była wolna od wszelkich form przemocy ze względu na płeć wymaga zmian instytucjonalnych i strukturalnych.

Zapobieganie: środki na rzecz natychmiastowej zmiany

28. Przypomina, że miasta i regiony mogą opracowywać i wprowadzać kompleksowe ramy, strategie polityczne i środki uwzględniające aspekt płci w celu zwalczania przemocy ze względu na płeć, w niektórych przypadkach we współpracy ze stronami trzecimi, takimi jak organizacje społeczeństwa obywatelskiego, a przede wszystkim organizacje kobiece.
29. Wzywa władze lokalne i regionalne do uznania znaczenia projektowania miejskiego i planowania transportu jako sposobu na stworzenie bezpiecznych przestrzeni, co może przyczynić się do obniżenia wskaźnika ataków uwarunkowanych płcią na naszych ulicach, w transporcie publicznym, szkołach, miejscach pracy, toaletach publicznych, miejscach dystrybucji wody i żywności, parkach i w obrębie innych przestrzeni publicznych oraz wokół nich.
30. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę UN Women „Safe Cities and Safe Public Spaces for Women and Girls” [Bezpieczne miasta i bezpieczne przestrzenie publiczne dla kobiet i dziewcząt] oraz wzywa większą liczbę miast UE do przyłączenia się do tej inicjatywy i czerpania z niej korzyści.

(7) Gender-based violence: capturing accurate data – Products Eurostat News – Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/wdn-20211004-1>).

(8) https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/mh0221655ena_002.pdf.

31. Wzywa wszystkie członkinie i członków KR-u, którzy stosują dobre praktyki, takie jak zapewnienie bezpieczeństwa festiwali miejskich, prawidłowe oświetlenie przestrzeni publicznej, dostęp do transportu publicznego w godzinach nocnych, nawet poza wyznaczonymi przystankami, odpowiednie oznakowanie wyjść z zamkniętych przestrzeni w sieci transportowej i wiele innych, do dzielenia się nimi w ramach sieci UE w zakresie zapobiegania przemocy ze względu na płeć. Zwraca się do KR-u o utworzenie platformy internetowej na swojej stronie internetowej w celu gromadzenia i prezentowania tych praktyk. Wzywa państwa członkowskie oraz decydentki i decydentów UE do zapoznania się z najlepszymi praktykami w terenie i uwzględnienia ich przy opracowywaniu ambitnych przepisów.

Edukacja: środki na rzecz długofalowych zmian w społeczeństwie

32. Zaznacza, że trwałe przemiany społeczne i równość płci można wspierać przez kampanie uświadamiające i edukacyjne ukierunkowane na podstawowe przyczyny przemocy ze względu na płeć. W związku z tym głównym celem powinno być rozwiązanie problemu nierówności płci, przypisanych ról i dynamiki władzy oraz podniesienie świadomości na temat kwestii zgody. W tym kontekście zasadniczą rolę odgrywają władze lokalne i regionalne oraz inne podmioty terytorialne (np. stowarzyszenia, instytucje edukacyjne i szkoleniowe), ponieważ kultura i edukacja wchodzą w zakres ich kompetencji.

33. Przypomina, że zgodnie z konsultacjami publicznymi KE (2021 r.)⁽⁹⁾ większość respondentów uważa, że luki w ochronie przed molestowaniem seksualnym wynikają z przekonania, że takie molestowanie nie zostało uznane za rzeczywisty problem przez ogół społeczeństwa (66 %).

34. Docenia to, że 8 marca 2023 r. Komisja Europejska rozpoczęła kampanię przeciwko stereotypom płciowym. Niemniej nie jest pewien, w jakim stopniu udało się dotrzeć do obywateli europejskich w ich wsiach, miastach i regionach. W związku z tym wzywa Komisję do zaangażowania KR-u w przyszłe podobne inicjatywy oraz do rozpoczęcia ukierunkowanej kampanii na rzecz zlikwidowania przemocy ze względu na płeć.

35. Jest świadomy, że pomimo stosunkowo dużej liczby kampanii uświadamiających często inicjatywy takie nie docierają w istotny sposób do grup docelowych, co przekłada się na ograniczony nacisk na prawo do ochrony przed przemocą⁽¹⁰⁾. W związku z tym wzywa do dostosowania kampanii do odbiorców – nie tylko w celu informowania, ale również wspierania zmiany postaw, które normalizują i tolerują przemoc ze względu na płeć zarówno w świecie online, jak i offline, aby pomóc obejść przepaść cyfrową i różnice w umiejętnościach cyfrowych.

36. Uważa, że kampanie takie powinny mieć na celu nie tylko podnoszenie świadomości wśród ogółu społeczeństwa, ale także budowanie woli politycznej do działania i znalezienia środków na zapobieganie wszelkim formom przemocy ze względu na płeć i ich eliminowanie. Niektóre rodzaje przemocy ze względu na płeć są zakorzenione w praktykach kulturowych i religijnych, np. okaleczanie żeńskich narządów płciowych i zabójstwa honorowe. Patriarchalne postawy, różnice w traktowaniu kobiet i mężczyzn oraz dominacja mężczyzn mogą być uznane za część tych praktyk. Niezbędne są zmiany w tego rodzaju przekonaniach i praktykach kulturowych lub religijnych.

37. Podkreśla, że zapobieganie przemocy polega nie tylko na interweniowaniu w przypadku użycia przemocy, ale również na zapewnieniu, by przemoc w ogóle nie zaistniała. Wiedza na temat stereotypów płciowych, hegemonicznej męskości, perspektyw i doświadczeń kobiet, kontroli przemocowej i przemocy ze względu na płeć stanowią ważną podstawę skutecznego zapobiegania przemocy. Należy doprecyzować, że zapobieganie przemocy powinno być ukierunkowane na mężczyzn oraz obejmować ich, powinno promować równość płci oraz zwalczać destrukcyjne standardy męskości i stereotypowe przedstawianie płci i seksualności. Kompleksowe zapobieganie przemocy ma kluczowe znaczenie dla miast i regionów.

38. Uważa, że osiągnięcie bardziej zrównoważonej reprezentacji mężczyzn i kobiet we wszystkich ich różnorodnościach w polityce w znacznym stopniu pomogłoby w rozwijaniu woli politycznej w celu skutecznego wyeliminowania przemocy ze względu na płeć.

39. Podkreśla, że należy zwrócić szczególną uwagę na eliminację przekazów, treści i dyskursów ze sfery publicznej, które promują stereotypy płciowe lub usprawiedliwiają przemoc ze względu na płeć, zapewniają racjonalizację, usprawiedliwienie lub wsparcie dla aktów przemocy lub krzywdzenia ze względu na płeć.

40. Jest głęboko przeświadczony o znaczeniu pracy z dziećmi i młodzieżą w celu zmiany postaw i kwestionowania stereotypów dotyczących płci poprzez edukację. W związku z tym wzywa władze lokalne i regionalne o odpowiednich kompetencjach do rozważenia wprowadzenia kampanii i odpowiednich tematów w szkołach, jak pokazuje przykład regionu Brukseli.

⁽⁹⁾ Zob. otwarte konsultacje publiczne Komisji Europejskiej (2021) dotyczące wyżej wymienionego wniosku COM(2022) 105 final.

⁽¹⁰⁾ Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (COM(2022) 105 final – 2022/0066 (COD)).

41. Wzywa podmioty zaangażowane w edukację/podnoszenie świadomości w zakresie przemocy ze względu na płeć do korzystania ze wszystkich dostępnych kanałów, w tym mediów społecznościowych, w celu dotarcia do młodych ludzi, a także potencjalnie do zidentyfikowania osób publicznych cieszących się popularnością wśród młodych ludzi, aby promować tę sprawę.
42. Zaleca, aby takie kampanie koncentrowały się na powstrzymaniu sprawców przemocy domowej – tak, aby do przemocy w ogóle nie dochodziło. Kampanie muszą być nastawione na zmianę destrukcyjnych standardów męskości, które prowadzą do przemocy i niegodziwego traktowania. Muszą również zachęcać ludzi do przerywania milczenia, gdy stają się świadkami przemocy i niegodziwego traktowania. Należy podkreślić, że przemoc ze względu na płeć nie jest sprawą prywatną, oraz że kluczowe znaczenie ma rozpowszechnianie informacji zarówno dla ofiar, jak i potencjalnych sprawców na temat przysługujących im praw oraz możliwości uzyskania pomocy.
43. Jest głęboko zaniepokojony destrukcyjnymi modelami męskości oraz poważnym wykorzystywaniem seksualnym kobiet i dziewcząt i poniżaniem ich, jakie przemysł pornograficzny prezentuje młodym ludziom, a także łatwym dostępem małoletnich do treści pornograficznych. Zagwarantowanie dzieciom środowiska wolnego od pornografii oraz zapobieganie rozprzestrzenianiu się pornografii mają kluczowe znaczenie dla zwalczania przemocy ze względu na płeć.
44. Zachęca do uznania podnoszenia świadomości na temat przemocy ze względu na płeć za skuteczne narzędzie przewycięzania oporu przed zgłaszaniem takich przypadków lub kompletnym ich niezgłaszaniem, ponieważ najnowsze ustalenia ⁽¹⁾ sugerują, że inicjatywy takie jak #MeToo dają kobietom odwagę do zabrania głosu.
45. Z zadowoleniem przyjmuje kampanie uświadamiające, takie jak #SafePlace4Women ⁽²⁾, w ramach których wzywa się władze do uznania miast i regionów za bezpieczne przestrzenie dla kobiet. Apeluje do wszystkich członkiń i członków KR-u o zaangażowanie się w tę sprawę poprzez przyłączenie się do tych lub podobnych inicjatyw.

Natychmiastowa ochrona ofiar: w przypadku niepowodzenia zapobiegania i edukacji

46. Podkreśla, że na wszystkich szczeblach sprawowania rządów należy wzmocnić skoncentrowane na ofiarach i zorientowane na prawa podejście do ofiar przemocy ze względu na płeć. Podkreśla znaczenie kompleksowych szkoleń dla specjalistek i specjalistów, którzy mogą być pierwszym punktem kontaktu dla ofiar przemocy ze względu na płeć, takich jak funkcjonariuszki i funkcjonariusze policji, personel medyczny lub pracownicy socjalni, aby zapewnić ofiarom poczucie bezpieczeństwa, szacunku, ochrony i uniknąć przeżycia wtórnej traumy. Zaznacza również, że władze lokalne i regionalne są często pierwszym szczeblem reagowania na potrzeby ofiar i zapewniają im opiekę ze strony lokalnych służb socjalnych, medycznych i zdrowia psychicznego oraz ochronę ze strony organów ścigania.
47. Wzywa członków KR-u, jego europejską sieć radnych regionalnych i lokalnych oraz młodych demokratycznie wybranych polityków do podjęcia dalszych kroków i przyłączenia się do Europejskiej karty równouprawnienia płci w życiu lokalnym ⁽³⁾, która zgromadziła już zróżnicowaną pulę ponad 2 tys. organów władz lokalnych i regionalnych w całej Europie.
48. Przypomina, że zgodnie z konsultacjami publicznymi Komisji Europejskiej (2021 r.) na temat dyrektywy w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej 60 % respondentów uznało, że konieczne jest lepsze informowanie ofiar o przysługujących im prawach, usługach, o które mogą się zwrócić, oraz o działaniach następczych podejmowanych w związku ze złożoną skargą. Stwierdzono też, że informacje nie były przekazywane wystarczająco szybko (43 %), były trudne do znalezienia (42 %), niespójne i rozproszone między różnymi źródłami (42 %). 41 % respondentów uznało, że ofiary mogą nie otrzymywać informacji na temat usług wsparcia w odpowiednim czasie i w zrozumiałym dla nich języku.
49. Przypomina, że według badania Parlamentu Europejskiego ⁽⁴⁾ wiedza na temat usług wsparcia dla ofiar przemocy ze względu na płeć i przemocy domowej różni się w poszczególnych państwach członkowskich, przy czym prawdopodobieństwo, że obywatelki i obywatele Europy Wschodniej wiedzą o powiązanych usługach jest znacznie mniejsze.
50. Wzywa wszystkie władze regionalne do wprowadzenia dostępnych, skoncentrowanych na ofiarach systemów sprawozdawczości, takich jak telefony zaufania i zaufani doradcy, a także do stworzenia wielojęzycznych platform informacyjnych i zapewnienia materiałów (cyfrowych i fizycznych), tak aby potencjalne ofiary mogły łatwo i szybko uzyskać wgląd w informacje na temat przysługujących im praw oraz dostępnej ochrony i pomocy, a także by zapewnić równy dostęp i jednorodność interwencji na całym terytorium. Doskonałe przykłady takich platform istnieją na przykład w Bawarii i Kraju Basków.

⁽¹⁾ The Silenced Women: What works in encouraging women to report cases of gender-based violence? (<https://blogs.worldbank.org/developmenttalk/silenced-women-what-works-encouraging-women-report-cases-gender-based-violence>).

⁽²⁾ https://pes.cor.europa.eu/sites/default/files/Resolution_Safe%20Place%20For%20Women%20PL.docx.

⁽³⁾ Tekst Karty – Obserwatorium Karty Europejskiej (<https://charter-equality.eu/the-charter/observatoire-europeen-en.html>)

⁽⁴⁾ Wdrażanie programu Daphne i innych funduszy mających na celu zwalczanie przemocy wobec kobiet i dziewcząt, PE (2019).

51. Zachęca władze lokalne i regionalne, by rozważyły stworzenie dla kobiet i dzieci *ścieżek dla ofiar przestępstw z nienawiści*, na wzór inicjatywy Toskanii. „Code Pink” to regionalna sieć zapewniająca uwzględniającą aspekt płci ścieżki przyjmowania ofiar, opieki i ochrony dzięki połączeniu wszystkich tokańskich służb zdrowia z prokuraturą, organami ścigania i odpowiednimi stowarzyszeniami. W ten sposób ofiary są kierowane na ścieżkę, w ramach której otrzymują opiekę medyczną, schronienie w nagłych wypadkach, a także porady i wskazówki dotyczące rzeczywistego i wykonalnego wyjścia z sytuacji przemocy.
52. Odnotowuje, że potrzebne są programy interwencyjne dla sprawców przestępstw oraz dla tych, którzy obawiają się, że mogą je popełnić, tak aby zminimalizować ryzyko recydywy w przypadku przestępstw przemocy wobec kobiet. Podkreśla w związku z tym również znaczenie dostępnych zasobów w zakresie zdrowia psychicznego, aby umożliwić osobom zbadanie i leczenie podstawowych problemów powodujących potencjalną przemoc.
53. W tym kontekście wzywa państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne do inwestowania w systematyczne programy wczesnej interwencji, prewencji i szkoleń uwzględniających aspekt płci dla specjalistek i specjalistów, którzy mają kontakt z ofiarami, w szczególności dla policji i personelu medycznego, tak aby rozumieli oni przemoc z perspektywy płci i nie lekceważyli zgłaszanych przypadków, lecz mogli szybko i odpowiednio poradzić sobie z daną sytuacją.
54. Uważa, że istnieje wyraźna potrzeba zróżnicowania oferty szkoleniowej między podmiotami zaangażowanymi w fazę profilaktyki, fazę opieki i etap realizacji.
55. Zwraca się do członkiń i członków KR-u o dawanie przykładu oraz poprawę świadomości i umiejętności personelu ich administracji publicznej w zakresie równości płci i uwzględniania aspektu płci.
56. Ostrzega jednak, że należy również zapewnić równowagę płci w udziale we wspomnianych szkoleniach, ponieważ niektóre istniejące inicjatywy pokazują, że obecnie uczestniczą w nich głównie kobiety.
57. Zachęca państwa członkowskie oraz władze lokalne i regionalne do rozważenia przykładu niektórych regionów, takich jak Katalonia, oraz do wprowadzenia specjalnej jednostki policji i wyspecjalizowanych sądów do spraw przemocy ze względu na płeć.

Finansowanie i rozpowszechnianie projektów zwalczających przemoc ze względu na płeć

58. Docenia finansowanie zapewnione w kontekście inicjatywy Daphne w ramach programu „Obywatele, równość, prawa i wartości” w celu zwalczania przemocy ze względu na płeć i przemocy wobec dzieci. Dostrzega jednak, że rozkład geograficzny finansowania programu Daphne wśród beneficjentów jest nierównomierny: zwłaszcza w regionie Europy Środkowej i Wschodniej brakuje inicjatyw umożliwiających skorzystanie z takich funduszy UE ⁽¹⁵⁾.
59. Wzywa Komisję Europejską do lepszego informowania członkiń i członków KR-u o programie Daphne, tak aby finansowanie to trafiało do samorządów i aby mogły one wykorzystać je jako platformę rozpowszechniania w celu informowania również innych podmiotów w terenie.
60. Apeluje do Komisji o szybkie uruchomienie unijnej sieci zapobiegania przemocy ze względu na płeć i przemocy domowej, a także włączenie w nią władz lokalnych i regionalnych oraz umożliwienie wymiany dobrych praktyk w zakresie inicjatyw prewencyjnych, edukacyjnych i szkoleniowych, w połączeniu z opracowaniem przewodnika na temat dostępnych unijnych instrumentów finansowania takich inicjatyw.
61. Wzywa Komisję i państwa członkowskie do wprowadzenia wymiaru płci do wieloletnich ram finansowych UE i budżetów krajowych jako instrumentu służącego poprawie równości płci za pomocą środków budżetowych, które mogą pomóc w zniwelowaniu różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn. Komisja powinna również przeznaczyć długofalowo stałe i wystarczające zasoby finansowe i ludzkie na odpowiednie zapobieganie wszelkim formom przemocy ze względu na płeć i jej zwalczanie.

Bruksela, dnia 29 listopada 2023 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽¹⁵⁾ Wdrażanie programu Daphne i innych funduszy mających na celu zwalczanie przemocy wobec kobiet i dziewcząt, PE (2019).